

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора мистецтвознавства, доцента,
завідувачки кафедри дизайну, реклами та ІТ
ПВНЗ «Київський університет культури»

Мулкохайнен Вікторії Анатоліївни

на дисертаційну роботу

Селіванова Івана Сергійовича

на тему «**Інфографіка у комунікативному дизайні вебсайту**»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності 022 – Дизайн

галузі знань 02 – Культура і мистецтво

1. Актуальність теми дисертації. Тема дослідження Селіванова Івана Сергійовича сформульована, відповідно до актуального запиту на переосмислення ролі візуальної комунікації в умовах стрімкої цифровізації, коли структуроване графічне подання інформації у вебсередовищі стає ключовим елементом ефективної взаємодії між користувачем і вебресурсом. З огляду на зростання обсягів даних та дефіцит інструментів, що не лише транслиують інформацію, а й формують когнітивну логіку сприйняття, естетику навігації й емоційну залученість, дослідження набуває особливої наукової значущості. Актуальність роботи обґрунтована необхідністю історичного аналізу трансформацій інфографіки як комунікативного засобу, що тривалий час розвивався фрагментарно; систематизації міждисциплінарних методологічних підходів до її формування з урахуванням адаптивності, мультимодальності й адресності; а також розробки аналітичної моделі її інтеграції у цифрове комунікативне середовище. Такий підхід дозволяє забезпечити структурну, функціональну й естетичну цілісність подання результатів дослідження. Додаткову практичну цінність має орієнтація запропонованої авторської моделі на впровадження до освітнього процесу, що сприяє формуванню у майбутніх фахівців компетентностей у сфері візуального структурування знання та цифрової комунікації.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами і темами. Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи Кафедри візуального дизайну і мистецтва Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Дослідження методів гармонізації довкілля засобами візуального дизайну» (№0125U002450) та відповідає науковому напрямку кафедри щодо дослідження сучасних засобів комунікативного дизайну, цифрової візуалізації й інфографіки. Тема дисертації узгоджується з положеннями наступних документів: «Про

схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках» (розпорядження КМУ від 31.12.2024 № 1351-р), зокрема її стратегічним цілям: 2 «Поліпшення координації та взаємодії щодо формування та реалізації політики у сфері інноваційної діяльності», 8 «Стимулювання дослідження та розробки в умовах обмежених матеріальних ресурсів, уможливлення реалізації інноваційних проєктів у пріоритетних галузях» та 12 «Розвиток спроможностей держави шляхом впровадження технологій у сфері урядування (govtech)»; «Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років», а саме, завданням 1.1.3 «Підтримка креативних індустрій»; завданням 5.2.2 «Забезпечення позиціонування та просування туристичних дестинацій і туристичних брендів Львівщини».

3. Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації та їх новизни. Наукові результати дослідження Селіванова Івана Сергійовича є логічно виваженими, методологічно обґрунтованими і підтвердженими комплексом теоретичних та емпіричних напрацювань. Новизна отриманих результатів визначається низкою положень, які вперше введено до наукового обігу: розроблено авторську систему критеріїв аналізу вебінфографіки, що охоплює візуально-комунікативні, композиційно-структурні та функціонально-технологічні аспекти; сформовано багаторівневу проєктно-оцінювальну модель вебінфографіки в контексті комунікативного дизайну вебсайту та апробовано її у навчальному процесі як ефективний інструмент формування професійних компетентностей здобувачів освіти у сфері інформаційного та комунікативного дизайну. Крім того, автором удосконалено тлумачення поняття «вебінфографіка» на основі сучасного теоретичного дискурсу й уточнено періодизацію розвитку вебінфографіки, відповідно до змін у технологічному середовищі. Подальшого розвитку набули поняттєво-термінологічний апарат у галузі інфографіки, а також теоретико-методологічні засади її формування та оцінювання у вебсередовищі.

4. Науково-практична значущість дослідження Селіванова Івана Сергійовича полягає у систематизації знань про структуру, функції та засоби проєктування вебінфографіки, а також у розробці дієвих відповідних методичних підходів, придатних для інтеграції до навчальних програм. Результати дисертації можуть бути використані у професійній підготовці фахівців у галузі дизайну (зокрема – UI/UX-дизайну), цифрових комунікацій та інформаційної аналітики, а також можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень у сфері візуалізації даних, що підтверджує як правдивість, так і інноваційний характер представлених наукових напрацювань.

5. Оприлюднення результатів дисертаційної роботи. Наукові результати дисертації висвітлені у 10 наукових публікаціях в Україні та за кордоном, а саме: 4 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 1 праця – у науковому виданні іншої держави, 5 праць апробаційного характеру розміщено у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій. Всі вищенаведені публікації достатньою мірою розкривають основні наукові результати дисертації, відповідно до вимог пп. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

6. Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності. Представлена дисертація є цілісною науковою працею, що повністю відповідає принципам академічної доброчесності. Перевірка на текстовий збіг засвідчила, що дослідження Селіванова Івана Сергійовича виконане самостійно й не містить жодних ознак фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату чи несанкціонованих запозичень. Усі залучені ідеї, результати й текстові фрагменти інших авторів коректно задокументовані: проставлені необхідні посилання, а цитати оформлені, відповідно до чинних методичних вимог.

7. Оцінка змісту дисертації, її завершеність. Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів з підрозділами, проміжних і загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації – 315 сторінок, з яких основний текст займає 183 сторінки. У межах розробки теми здобувачем опрацьовано 282 бібліографічні позиції, більшу частину з яких складає іноземна література.

У першому розділі *«Теоретико-методологічні засади дослідження»* здобувач демонструє комплексний і методологічно виважений підхід до дослідження: уточнює визначення вебінфографіки як цифрової інфографіки, інтегрованої у вебсередовище, розмежовує низку споріднених термінів, виявляючи високий рівень категоріального мислення. Ретельний огляд літератури дозволив окреслити прогалини у науковому дискурсі та обґрунтувати дослідницькі питання. Виклад гіпотези й методів (класифікація, індукція, компаративний аналіз тощо) підтверджує послідовність наукової логіки, а авторські критерії оцінювання й принцип репрезентативності вибірки – прикладну релевантність результатів. Серед переваг – мінімізація термінологічної плутанини, системність огляду джерел та ієрархія завдань; серед

аспектів для вдосконалення – деталізація критеріїв добору зразків і розширення аргументації щодо співвідношення методів.

У другому розділі *«Інфографіка як універсальний засіб візуальної комунікації»* здобувач здійснює періодизацію інфографіки від первісних наскельних зображень до інтерактивних мультимедійних візуалізацій Web 3.0, переконливо демонструючи зв'язок між технологічними зрушеннями та зміною комунікативних парадигм. Ґрунтовний огляд міждисциплінарних теорій і методологій забезпечує міцну наукову базу для подальшої проєктно-оцінювальної моделі. Чітко артикульована проблематика засвідчує критичне розуміння викликів сучасного цифрового середовища; систематизація структурно-функціональних компонентів аргументовано реалізована крізь порівняння наявних авторитетних класифікацій. Розлогий галузевий огляд (освіта, наука, журналістика, туризм, культурна спадщина, реклама, фінанси, безпека, бібліотеки) демонструє універсальність інфографіки та окреслює перспективні ніші. В цілому, розділ формує переконливий теоретико-методологічний фундамент і демонструє високий рівень наукової новизни та системності, необхідний для подальшого моделювання вебінфографіки як ключового компонента комунікативного середовища вебсайту.

У третьому розділі *«Інтеграція інфографіки в контексті комунікативного дизайну вебсайту»* детально розкрито, як сучасний вебсайт слугує багаторівневою платформою для інфографіки: дисертантом визначено структурну, адаптивну та технологічну інтеграції, проаналізовано статичні, мультимедійні й інтерактивні формати з їх перевагами та недоліками; окреслено актуальні візуальні тренди, технологічні новації та користувацькі тенденції. Узагальнено провідні класифікаційні підходи та запропоновано авторську систему оцінювання, що групує критерії на візуально-комунікативні, композиційно-структурні та функціонально-технологічні. Емпіричний огляд 100 прикладів вебінфографіки із різних галузей унаочнює типові дизайнерські та технологічні рішення, дозволяючи виокремити три ієрархічні рівні вебінфографіки – блок, сторінку та мережу – та сформуванати проєктно-оцінювальну модель, придатну для подальших досліджень і практичного застосування в комунікативному дизайні.

Четвертий розділ *«Формування проєктно-оцінювальної моделі вебінфографіки в комунікативному середовищі вебсайту»* переконливо демонструє високий рівень науково-теоретичної та практичної опрацьованості теми. Дисертант послідовно формує трирівневу проєктно-оцінювальну модель вебінфографіки (блок, сторінка та мережа), ґрунтуючись на міждисциплінарному синтезі інформаційного дизайну, когнітивної психології, теорій візуальних комунікацій, масових комунікацій і UX-досліджень, а також на актуальних

технологіях Web 3.0, AR/VR та штучного інтелекту. Чітко окреслені специфічні принципи, методики та критерії для кожного організаційного рівня створюють комплексний інструментарій, який однаково придатний як для практичного проєктування, так і для фахової експертизи вебінфографічних рішень. Особливо цінним є логічне розмежування естетичних, функціональних, структурних і комунікативних чинників, що забезпечує об'єктивність системи оцінювання. Вагомою перевагою роботи є інтеграція розробленої моделі до освітнього процесу – через поетапні тренувальні завдання (від автономного блоку до мережевої інфографіки), що сприяє формуванню у студентів системного, адаптивного та етично-орієнтованого мислення, а також навичок роботи з сучасними інструментами інформаційного дизайну. Окреслені перспективи подальших досліджень – удосконалення візуальної типології з огляду на гібридні та мультирівневі формати, розробка етичних стандартів точності та прозорості даних, створення універсальних адаптивних моделей – мають значний науково-практичний потенціал і підтверджують актуальність тематики для подальшого розвитку теорії й практики вебінфографіки у цифровому середовищі.

У висновках дисертант демонструє здатність послідовно та чітко окреслити масштаб проведеного дослідження, результати якого упорядковано логічними блоками у відповідності до поставлених завдань. Ключові напрацювання сформульовано у вигляді рафінованих тез, що обґрунтовують алгоритм побудови проєктно-оцінювальної моделі вебінфографіки та доводять її прикладну цінність. Висновки чітко окреслюють наукову новизну, внесок дисертанта до розвитку комунікативного дизайну й визначають перспективні вектори подальших дослідницьких пошуків, демонструючи стратегічну далекоглядність автора та узгодженість цілей, методів і здобутих результатів.

8. Мова та стиль викладення результатів. Дисертацію написано українською мовою з дотриманням норм академічного стилю; результати дослідження викладено послідовно, логічно та з необхідною науковою аргументацією; текст супроводжується англomовною анотацією; бібліографічні посилання і список використаних джерел оформлено, відповідно до чинних нормативних вимог.

9. Недоліки, зауваження, дискусійні питання до дисертаційної роботи.

1. У підрозділі 1.1 *«Поняттєво-термінологічний апарат дослідження»* визначення терміна «вебінфографіка» подано ґрунтовно, проте, відсутня згадка про передумови запровадження цього поняття в українському та закордонному науковому дискурсі. Було б доцільно додати короткий історичний екскурс із посиланням на перші публікації, де використовувалася споріднена термінологія (наприклад, «web graphic» або

«online infographic»), щоб чіткіше підкреслити власний внесок здобувача у формування поняття.

2. Крім того, вважаю доцільним доповнення ключових слів дисертації та, відповідно, низки розглянутих у вищезазначеному підрозділі дефініцій терміном «UI/UX-дизайн», оскільки він є одним з провідних у контексті теми дослідження, конкретизуючи саме візуально-структурний аспект надто широкого поняття «вебдизайн».
3. У підрозділі 3.4. «*Візуальні особливості вебінфографіки на основі сучасних прикладів*» описано аналіз 100 емпіричних зразків, але не наведено чітких критеріїв їх вибірки (наприклад, часовий діапазон, тематика, географічне походження). Було б доречно уточнити процедуру відбору цих прикладів (шляхом класифікації за сферою діяльності чи популярністю тощо), щоб оцінити репрезентативність аналітичного матеріалу та переконатися в обґрунтованості зроблених висновків.
4. Також у межах підрозділу 3.4. у процесі аналізу емпіричних прикладів майже не використовуються базові терміни з художньої композиції: відсутні згадки про модульну сітку, золотий перетин, центр ваги, перспективні осі, гештальт-принципи, типи графічної домінанти тощо.
5. У підрозділі 4.1. «*Проектно-оцінювальна модель вебінфографіки*» при формулюванні універсальних принципів згадується «семіотична відповідність», але немає роз'яснення щодо мультимовних вебресурсів, де символіка може мати різне значення у контексті різних етнічних культур. Тому було б доцільно додати уточнення: «У випадку мультимовних платформ слід враховувати локалізацію семіотичних символів».
6. Крім того, у роботі виявлено кілька недоліків формального характеру: посилаючись на дослідницькі результати з власних наукових публікацій, дисертант пише про це відсторонено, ніби про іншого автора (сс. 91, 96, 103 тощо); у вступі (с. 25), констатуючи кількість опрацьованих джерел, допущене некоректне формулювання – вказано «56 найменувань джерел кирилицею та 226 – латиницею», хоча мова йде не про шрифт, а про мову викладення; деякі структурні елементи дисертації є надто скороченими за обсягом (наприклад, п. 1.3 – займає близько 2-ох сторінок, п. 3.2 – 3,5 сторінки).

Попри вищезгадані зауваження, дисертаційна робота Івана Селіванова демонструє належний науковий рівень, акцентуючи окремі аспекти, які потребують додаткового опрацювання, і формують підґрунтя для подальших наукових досліджень у цій науковій галузі.

10. Висновок про дисертаційну роботу. На моє переконання, дисертація здобувача ступеня доктора філософії Селіванова Івана Сергійовича на тему «Інфографіка у комунікативному дизайні вебсайту» вирізняється високим науковим і методологічним рівнем, повною відповідністю принципам академічної доброчесності та завершеністю дослідницького циклу. Теоретичні узагальнення й апробовані практичні результати вирішують актуальне фахове завдання у межах спеціальності 022 – Дизайн (галузь знань 02 – Культура і мистецтво). То ж робота цілком відповідає критеріям актуальності, практичної значущості й наукової новизни, а також вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.), а її автор Селіванов Іван Сергійович заслуговує здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн.

Офіційний опонент:

завідувачка кафедри
дизайну, реклами та ІТ
Київського університету культури,
доктор мистецтвознавства, доцент

Вікторія МУЛКОХАЙНЕН

Підпис засвідчую.
Директор ДК
«24» червня 2025 р.

